

VASÁRNAP SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM — NO. 28. SZÁM.

CLEVELAND, O., 1924. JULIUS 11.

A HALÁSZ SPORTJÁNAK ÉL EGÉSZ AMERIKA

Talán sehol a világon nem olyan népszerű sport a halászás, mint Amerikában. Nem hiába hihetetlen bőséggel bánt el a természet vizek dolgában a negyvennyolc államban, — az amerikai nép kihasznál minden értékeset és szépet, amit a folyók, a tavak, a tengerek nyújtanak. Amíg az európai országokban a vicclapok állandó alakjai közé tartozik a "vasárnapi halász," addig Amerikában nem is igazi ember az, akit nem lelkesít a horg. De súlyosan téved az, aki azt hiszi, hogy a gyermekeknek, a fiatal fiuknak szórakozása a horgászás. Az öregek, az igazán szenvedélyes halászok, akik napokon keresztül, szünet nélkül, készségesen adják elő halász-kalandjaikat és akik a legnagyobb mértékben tudnak lelkesedni egy-egy jó fogás felett. Annyi bizonyos, hogy a ma ideges emberének kitűnő sportot jelent a halászás. Aki órák hosszat nyugodtan képes ülni a folyó partján, vagy a csónakban, és lélekzetet visszafojtva vár addig, amíg "harapni" kezdenek, — annak idegei fölvehetik a versenyt, apihenést nem ismerő, könyörtelen amerikai étellel.

VASARNAP

A "SZABADSÁG" sajtóirodalmi melléklete.

Editor: COL. ANDREW OSERNA, szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 700-710 Huron Road
Edited and published:

1924. JULIUS 11.

Jótekonyságot

gyakorolni tudni — ez is külön képesség. Vannak emberek, akik, ha jót tesznek, azonnal gondoskodnak arról, hogy erről mindenki tudjon. Szinte dobpergés segítségével hívják fel az emberek figyelmét arra; ide nézzetek, milyen jó vagyok. S ha jótettükért nem kapnak tapsot, akkor arra a következtetésre jutnak, hogy nem érdemes jótekonyságot gyakorolni.

Ezeknek az embereknek a hiúsága ugyszólván tönkre teszi jótettük erkölcsi értékét. Mentő körülmény, hogy mégis tesznek jót.

De vannak emberek, akik soha életükben nem tesznek jót. Akik még csak el sem tudják képzelni azt, hogy van szociális lelkiismeret is s hogy a jóság ténye meggazdagítja saját életünket. Önzésük egyszerűen felfoghatatlan s önzésük egyik legsiralmasabb szegényfoltja az emberi természetnek.

El lehet képzelni, hogy mennyire üres az e fajta ember élete. Miben találja az örömet? Tisztán a pénzszerezésben? Silány öröm. Talán abban, hogy hatalmi eszközök állanak a rendelkezésére, amelyek mások kihasználására érvényesít? Lehetséges. De ez is silány öröm.

Az abszolút önző ember legnagyobb tragédiája az, hogy nincs és nem is lehet önzetlen barátja. Hogy is lehet barátja annak, aki nem képes barátságára? Elvégre a barátság egyik feltétele, hogy a jóság érénye éljen bennünk s a barátság témérdek önzetlenséget, sőt áldozatkészséget is követel. Hogyan legyen áldozatkész az, aki az áldozatkész fogalmát nem is ismeri?

A teljesen önző embert, voltaképpen sajnálni kell. Sajnálni kell azért, mert önzése, jóság-hiánya következtében szép és tiszta örömeiben nem lehet része. Sajnálni kell azért, mert olyan örömeiktől esik el, amiket a legszegényebb ember is — adott körülmények közepette — meg tud szerezni a maga részére. Sajnálni kell, mert életével, eljárásával megcsufítja mindazt, amit emberségeségnek szokás nevezni.

Olyan rövid ez az élet s azon kellene lennünk, hogy minden szépséget, minden értéket, minden gazdagságot, amit az élet nyújthat, a magunk és embertársaink részére megszerezzük. Az önző ember ezt az elvet nem ismeri. Mert ha ismerné, nem lehetne róla feltételezni azt — feltéve, hogy józan esze van — hogy ezt az elvet, akármilyen szűk körben is, alkalmazza.

Mit ér az a gazdagság, amelyik nem tud adni? Mit ér az a vagyon, amelyik nem tud megérteni? Mit ér az a jólét, amelynek egyetlen elégtétele a dölyf és az önzés? És vajmi siralmas boldogság.

A szellemi munka

amint rég tudott dolog, sokkal nehezebb a testi munkánál s minden egyes értelmi teljesítmény az agyvelő energia-készletének hatalmas mennyiségét fogyasztja el. Nagyon ritkán hall az ember arról, hogy ideges letörés áldozatává lett volna ez, vagy az a testi munkás, de ezekre rugnak azok a szellemi munkások, akik idegrendszerükben teljességgel összeroppannak s kénytelenek feladni foglalkozásukat, vagy legalább is nagy mértékben meg kell szűkíteniük munkájuk eredeti körét.

Az agyvelő bizonyos értelemben olyan és úgy működik, mint egy elektromos elem. Energia-felesleget halmoz fel, akárcsak a villamos batteria, de ahhoz hasonlóan,

hacsak mindig fogyasztják energiát s sohasem töltik meg új erővel, hasznavehetetlenné válik, a mig újból el nem látják kellő mennyiségű és feszültségű életenergiával.

Az agyvelő tartalék erőit legjobban és legkönnyebben testgyakorlatokkal lehet és kell felújítani. Megfelelő testgyakorlatok útján az ember teste nemcsak hogy állandóan új és új energiákkal telik meg, amelyek az agy munkájában elkoptatott erőket pótolhatják, hanem ugyanekkor az egész szervezet annyira megerősödik és megedződik, hogy meg tud felelni a helytelen, egészségtelen életmód által rárótt követelményeknek is s nem roppan meg alattuk.

A testgyakorlatok legegyszerűbb formája a gyaloglás. Nem a lassu, vontatott, a nyomorékok járásához hasonló séta, hanem a katonai erőteljes marsa, magasra tartott fejjel, hátravetett vállakkal s a tiszta levegőből való mély lélegzetvételekkel.

A legnagyobb gondolkodók s államférfiak a múltban és ma is sokszor nevezetesekek gyalogló szokásukról. Kant, a németek legnagyobb filozófusa, híres volt nagy sétáiról, a melyeket napról-napra oly kimért pontossággal tett meg, hogy a königsbergiek már nem is az órát nézték, hanem csak Kant férfias, erőteljes mozdulatokkal ellépő alakját s már tudták, hogy éppen dél van.

A gyaloglás teljesebb működésre ösztönzi ugyszólván a test minden részét. Meggyorsítja a vérkeringés áramát, amely buzgóbb, frissebb folyamattal halad át a szerveken s ugyanekkor segít a pangó vérkeringés és a tétlen izmok következtében felgyülemlett salak kiválasztásánál is. A gyaloglás tisztábbá, élesebbé teszi a gondolkodást. Rúganyos-sá és eberré teszi az embert — elsorvasztja a beteges hajlamokat és esztendőket és új erőket az az életnek.

A gyaloglás mindig jelentős előkészítő gyakorlata az atlétáknak, a nagy tornák előtt. Ha a lehető legjobb munkát akarjuk végezni, amely csak telik tőlünk, ha a legmélyebben, a legtisztábban akarjuk kiélvezni az életet, ha minden képességünket teljesítőképeségének legmagasabb fokára akarjuk fölemelni, akkor gyalogolnunk kell és minél többet gyalogolnunk. Nem néhány blocknyi sétáról van itt szó, hanem pár mértőföldes gyaloglásról nap-nap után.

S a legegyszerűbb s legjobb testgyakorlat végrehajtása után az ember egyszerűen, szinte játszva tudja megoldani problémáit, amelyeket előbb kibogozhatatlannak tartott, ellenálló képessége a betegségekkel szemben s legmagasabb fokra hág s olyan erőket szív magába, a melyek segítségével legdrágább, legóhajtottabb álmait is valóra tudja váltani.

Az átöröklés és a kultúra

A műveltséget nem lehet örökölni, de a hozzávaló képességet igen. Mert sokkal fejlettebb agyvelővel jön a világra az, akinek ősei nemzedékeken keresztül egy művelt nemzet művelt társadalmi osztályához tartoztak, mint akinek elődei között senki sem foglalkozott szellemi munkával.

Igy egész népek között is lehet ilyen különbség. Például egy tanár hosszas vizsgálódások alapján megállapította, hogy a Magyarország területén lakó népek között a magyar a legerősebb értelmiségű faj. Ez azt bizonyítja, hogy a magyar legidősebb kultúr-nép valamennyi között. És valóban, egyiknek a művészetében sincsenek olyan régi emlékek, mint a magyaréban, hiszen még az asszírjai és babiloni emlékeknél is régibb a magyar cifra szűr díszítése, egyes vidékek himzésének mintái, a tulipántos láda festése és a kapufélfák rajzai.

Goldschmidt Rikárd, berlini tanár, most tartott nagyon érdekes előadást erről a kérdésről és kimutatta, hogy sem a tudást, sem a tehetséget nem lehet örökölni, de a tanulásra való készséget igen.

Az átöröklésben a különböző készségek keveredése idézi elő a fejlődést. Tehát csak addig lehet fejlődés, amíg a különböző készségek új alakot tudnak létrehozni keveredésük által.

Goldschmidt szerint Európában újabb keveredés már nem lehetséges, tehát ez a világrész nem fejlődhetik tovább.

Goethe gondolatai

Ha ismerem azt a viszonyt, amelyben önmagamhoz és a külvilághoz állok, úgy azt igazságnak tekintem. És ilyképen meglehet mindenkinek a maga igazsága és ez mégis mindig ugyanaz az igazság.

Az idő maga az elemek egyike.

Az ember sohasem látja be, hogy mennyire anthropomorph természetű.

Az oly különbség, amely az ész számára semmit sem nyújt, nem is különbség.

Nem szentelhetjük életünket mindenkinek, különösen azoknak nem, akikkel nem szeretnénk együttélni.

A FÉLLÁBU KATONA

A "Vasárnap" számára
írta: Tamás Ernő

BENNÜNKET, szegény földi halandókat minden nap egy illuziótól foszt meg a tapasztalás. Illuzióink, a káprázató szappan buborékok szétfoszlanak a légtérben s mi álmaink, ábrándjaink ledől kátyavárainak omladékán könnyesen nézünk szemébe a rideg valónak. Ó, mily szörnyű percei az életnek, gyönyörű, drága életünknek, ha szemünkről leszakad az ezüstköd s nem lelkünk fénylő párán át nézzük az életet. S mégis, mennyire szeretjük illuzióinkat, amelyek az életünket megragyoztatják, rózsák füzereivel aggatják be s a mámor, a káprázat mese ligetein járjuk a csodás utakat...

Pest, a ragyogó, béke-areolatu város lelkesedett, összefogott s a háboru rokkantjainak, a csukaszürke köpeny nyomorékjainak karnevált, lelkével rokonünnepet rendezett a bűbájos Városligetben, a szerencsétlenül járt katonák javára. Alig van pesti ember, aki ne emlékezne plakátjára, amely az utca művészi szenzációja volt a karnevál napjaiban. Halavány színek ölelkezésében fállábu katona hajolt a mankójára, pesti ifju, virággal, kokárdával, bohémesen és a karjába kapaszkodva valami kis Pierette-arcu artistalány. Ó, de szép hangulat volt ez a plakát, amelyen az éjszaka, a pesti éjjel alakjait a háboru szörnyű nyomorúságában megvigasztalva, hozta elő a piktor keze.

Gergely is látta ezt a plakátot, még civilben, tizenhét évesen, ragyogó fiatalon és a lelkébe ölelte. A népfelkelő szemle azonban elvitte katonának és a csukaszürke váltotta fel a bohém civilruhát. A színház körül esavargó fiut, — aki diszletmunkás volt, néha meg kardalos — a pesti utca, az ujjongástól, zugástól, daltól zajos pesti utca látta a vonatra menni. Zugott a dal, hullámozott a tömeg és a fiu lelkében, mint valami mosikép, megjelent a plakát és megdobbant a szíve...

Lelkében ezzel a képpel ment Gergely a harcok tüzebe, lázba,

fortelembé és ha a rajvonat előre tört, ha hullott a srápnél, a gránát, menydörgött az ég és föld; ez a kép remegett előtte. Istenem, ez a halvány, színes pesti kép...

A fállábu katona, a tavasz virágaival, a hősiség babérválójával, a szerelem kokárdáival földiszítve, megglóriázva, karján az élettel, az ifjúsággal: az artista-lánnyal. S ez a kép messze gyermekkori emlékekkel ölelkezett össze, a bűbájos Andersen-mesével, a "fállábu katoná"-val, aki egyedül busult az éjszakában s kit lenge, rózsaszínű bábu, a kis táncosnő vigasztalt meg.

Síralmas, sötét éjeken, ha tábori őrsön állt hóban, fagyban s azt hitte már, elfogyott a lába, ez a kép, ez a ragyogó illuzió töltötte be a lelkét s a régi mese a gyermekkorból bugott hozzá altató zenét.

Végigkísérte a bűbájos illuzió az egész szörnyű galiciai télen s a tavasz még káprázatosabb képeket csillogtatott a szemébe. A fedezék tetejére rózsát ültettek és a túske-

rőssa illata elverte a löporzagot; a rózsafákra madarak szálltak s fűtyültek harsány dalokat a megújodásról, örök életről.

Rózsaszínű májusban Gergelyt elvitték a fedezékből, elvitték füllábul, véresen, szomorúan. A kórházba került Gergely, ahol megoperálták, bekötötték ellőtt lábát. A fehér kórházi ágyon fűtyült, kacagott, cigarettázott a lábán, az a kép táncolt a fénylő, könnyes szemei előtt.

Hazamegy, ha füllábul is, még övé lesz az élet, az ifjúság, a tavasz, a szerelem. A nő várja, az artista-lány, aki majd karjába öleli a karját és végig segíti békés barátságát az új élet szomorúságát tövises útján. Ott lesz a nő és a töviskező rózsák nőnek, kábitó illatú rózsák, mint fenn a fedezék tetején.

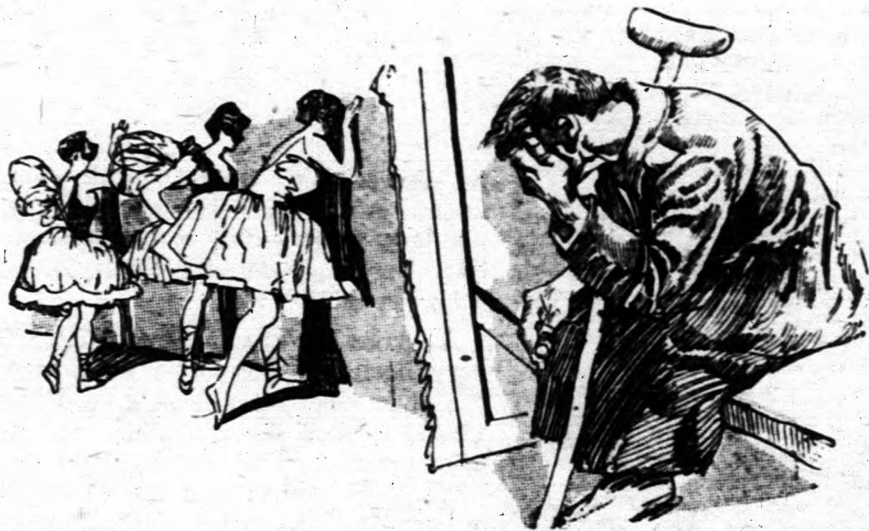
Mikor felgyógyult Gergely, elment az éjjeli mulatóba, mankójával, rózsásan, pánklikásan, mint a hogy a művész álmolta a képén. Ott állt a kulisszák között, az or-

kaszterből felzúgott a zene, a színpadi trikóban lengtek, hajoltak, táncoltak a nők. S Gergely kitaró karokkal, kábultan várta a nőket, akik kacagva tolongtak ki a színpad falak között és egyik sem nézett rája.

— Lányok, Gabi, Lola, nem ismertek? Én vagyok, Gergely.

A nők megismerték talán, de ki nek kell a füllábu katona!... Régen volt 1914 és szegény Gergely ott állt szédült, megrögyöttan, szétfoszott illuzióival, leomlott kátyavárával. S az a kép, az a szép hangulat ott vigyorgott elébe, az arcába és a jövő, amelyről álmolt, amit mesészépnek álmolt, — az élet — szörnyű Meduza-areként meredt rája.

S Gergely minden éjjel ott ült a mulató kávéházban, zene szólt, a zongorát verték és a parketten repültek a lányok; mélyen szivta mellére a cigarettát és a pálinka zöld esőpípet öntötte magába. Ilyenkor elfelejtette, hogy a mankója kopogása veri fel az utcát; a hivatalnok durvaságát, aki a rokkantsegélyt fizeti s a táncoló nőket, akiknek lengő szoknyája elüti a mankóját...

A MAI HÁZAK ELSŐ MINTAI

A régi görögök és rómaiak földszintes házakban laktak. Az utcára nem igen volt ablakuk. A ház utcai homlokzatával sem igen törődtek. De volt a ház közepén egy kertes udvar, erre nézett ki a lakás, ez volt a családi élet központja.

Most az olasz tengerparton, a Tiberis folyó forrása körül, a régi Ostia város helyén érdekes leletekre bukkantak ásátások közben.

Ostia a régi Róma kikötővárosa volt. Ma már a Tiberis annyira telehordta homokkal a partot, hogy nagyobb hajók nem köthetnek ki. Régen azonban a világkereskedelem központja volt.

Ostiai ásátásoknál egészen más fajtájú házakat találtak, mint amilyeneket Pompájából ismerünk és amilyeneket a régi császári Rómában építettek. Olyan házakra akadtak ki, melyeknek földszintjén boltok voltak, akárcsak a mai nagy kereskedő városok házaiban. Aztán építettek rá emeletet is. Széles, világos lépcsőház vezetett egyik emeletről a másikra. Az utca felé is gondosan építették

ezeket a házakat. Voltak már ablakok, farúval, arányosan elosztva és a homlokzatot az ablakok és egyéb díszítvények ékesítették.

Ezek a házak voltak a mai házaknak első mintái. Épültek a második és harmadik századtól kezdve Krisztus után.

DRÓTTALAN TELEFON AZ ISKOLÁBAN

Marconi készítette az első telepeket az elektromos hullámoknak drót nélkül való terjesztésére. Azóta nagyot fejlődött a kérdés. Feltalálták a dróttalan telefont és végül a villamos hajtó erőnek dróttalan továbbítását is.

A dróttalan telefont most Angliában oktatási célokra akarják felhasználni. Félreeső vidékeken, ahol a gyermekek és a fejlődő ifjúság nem hallgathatnak megfelelő előadásokat, a dróttalan telefon segítségével hallgathatják majd a Londonból kibocsátott megfelelő oktatást.

Távol a fővárostól, kicsiny behavazott faluban vagy tanyán, össesülnek egy nagy szobában a hallgatók. Ott áll az

asztalon a dróttalan telefont felfüggető készülék és mondja, olyan tisztán és szöpen, mintha ott a szobában beszélne valaki.

Szavaltatok, ének és zenedarabok változatossá teszik majd az előadást és a kultúra számára nem lesznek távolságok.

De ha már Anglia számára, ilyen fontos ez a találmány, még fontosabb lesz Amerikában, ahol még sokkal nagyobb távolságok vannak és az embernek még messzebb esnek a kulturális központoktól.

Itt van a dróttalan telefont igazán jövője.

AZ ARC FESTÉSE

Az emberek minden módon szeretnék tetetzeni. Hát még az asszonyok. Erre találták ki a test befestését is. Mert a tarka bőr sokkal feltűnőbb, mint az egyszerű.

A test befestése sokkal régebbi, mint a ruházódás. Sőt a ruha is elfrákkodott volt eleinte. Sok vad népnél még ma is megtaláljuk hozzá a példát.

A középkor szigorú felfogása egy időre elfelejtette ezt a szokást, de az ókori élet és műveltség feléledésével újra életre kelt a ragyogó ünnepek és a pompa. Ez az idő támasztotta föl az arc festését megint.

Franciaország volt az arcfestés igazi hazája. Az angolok és németek jobban szerették látni a tisztá női arcot. A franciáknál azonban szinte nemzeti szokássá vált az arcfestés és esti világitásnál még a legjobb társaságokban is, alig lehetett kifosztetlen arcot látni.

Arról felesleges vitatkozni, hogy ez a szokás tönkre teszi az arcot, idő előtt vénné és ráncosná teszi, úgy hogy egyenesen megmérgezik magukat, akik ezzel élnek.

De hát a divat ellen nem lehet okossággal harcolni. Még ha belepusztul is a divathölgy az ostoba szokásba, akkor is követi.

Most azonban, úgy látszik, észretérnek Párisban is és az arcfestés kezd kimenni a divatból. Csak rizsporral hintik arcukat a nők.

Nem az okosság hozta ezt a változást, hanem a divat. Addig fog tartani, ameddig a divat szokott.

A NYARALÁS RÉGENTE ÉS MA

TAVASZ első fuvallatára utra kelnek a vándormadarak, a gólyák, fecskék visszatérnek fészket rakni hozzánk és ilyenkor az embert is valami ősi vándor-öszön arra készíti, hogy elmenjen, elutazzon, más tájakra, más emberek közé és ennek a váagnak tesznek eleget az emberek, amikor nyaralni mennek. Hova menjünk a nyáron, ez a probléma jóformán egész évben foglalkoztatja az embereket, és a kályhában még vidáman tűz pattog, a korcsolyák a legaktuálisabb szerszámok, mikor már tanulmányozzák a Baedekert, leveleznek a csillaggal megjelölt szállodákkal, szóval gőzerővel készülnek nyaralni.

Valamikor fürdőbemenésnek nevezték ezt a nyári vándorlást, mert leginkább beteg emberek szedelődtek össze az első meleg napokban, hogy bármilyen hosszú, ferasztó és költséges utat kell is a postakocsin megtenni, mégis fölkeressék valamelyik fürdő világhíres, gyógyulást ígérő forrását, amit a vigan tubakoló öreg doktor bácsi éppen kijelölt. Voltak azután olyan fürdőhelyek, ahol a betegek kényelméről és szórakozásáról olyan nagyszerűen gondoskodtak, hogy ezt az egészséges is valósággal megirigyelték, és valami jogcímest kerestek ezeknek az üdülőhelyeknek fölkereséséhez, mert ebben az időben a kellemes feltétel nélkül össze kellett a hasznossal kötni. Ahol az egészség nem szorult reparációra, ott akadt mondjuk a ház körül eladó lány, akinek főköte alá juttatása olyan feladat volt, amit ha a farsangban nem sikerült megfelelően elintézni, nem kellett két-

A régi világ híres fürdőhelyeinek fő épülete a kurszalón volt, ott szólt a zene, előtte sétált mindenki legszebb ruhájában és vizsga szemmel figyelte azt a változatosságot, amit embertársai ruhárukkal kifejtettek. De pontosan megfigyelik azt is, vajjon az udvarlók állhatatosak-e, az ujonnan megjelenő csillagnak sikerül-e a gavallérokat régebbi imádoztól elhódítani. Itt folytak le a bálók, minden, amiért ide utazni érdekes volt, de hogy innen száz lépésnyire gyönyörű erdő vagy olyan kilátás van, amiről Baedeker két csillaggal emlékszik meg, ez csak szerelmes pároknak

vadabb gleccserek közé és ott is olyan lunchöt tálalnak fel, mint akármilyen nagyvárosi luxusszállóban, ez a lustaság már semmivel sem mentegethető.

Ezt a hotelben és hotelért élő réteget mélyen megveti a nyaralóknak az a csoportja, akik viszont már napfölkelte előtt kelnek utra, szöges cipőkben, hátizsákkal vágnak neki a hegyeknek, és a vállodalában lustálkodók már le is fekdtek, mikor fáradtan, de mégis jókedvűen hazatérnek. Ők minden hegyet, völgyet lelkiismeretesen bejárnak, és itéletidőnek kell lenni, hogy beesés jelenlétükkel a hallt megtiszteljék. Ezt pedig az ott lakó hölgykoszoru azért veszi joggal rossz néven, mert a turisták rendesen fiatal, sőt fess urak, akikkel sokkal kellemesebb volna az erdőben andalogni, vagy akár a terrazon a kilátásban gyönyörködni, mint azokkal a mult századból ott maradt tiszteltemeltó urakkal, akik jobb híjján dicseretes ambicióval töltik be az udvarlók szerepét. De hiába pazarolják legigézőbb mosolyukat, ami hivatva van a legszürkébb felhős eget is bearanyozni, amint kísüt a nap és az ólmos felhők közül kivillannak a friss hóval borított csucok, a férfiak az őket jellemző rut hálátlensággal felejtik el a bájos tündéreket, akik olyan odaadással vigasztalták őket az eső szomorú napjaiban és kora hajnali órákban, bucsut sem véve indulnak ismeretlen magasságok felé.

jut eszébe, akik erre hivatkoztak, mikor szigoru gardedámok számon kérték tőlük, hogy miért keresik a magányt, ahelyett, hogy anyai felügyelet alatt szépen a korzón sétálnának.

A kurszalón egyeduralmát azután a nagy luxusszállodák törték meg, amikben olyan elzárkózva élnek a vendégek, mint középkori lovag szikla csucsán épült várában. Ezekben annyi a szórakozás, hogy vannak nyaralók, akiket az teljesen kielégít, akiket a legszebb vidékből sem kíváncsiak többre, mint a mennyit a szálloda terraszáról láthatnak és semmiféle kirándulás kedvéért sem válnak hűtlenné se az estebéd utáni bridge pártihoz a terrazon, sem a vacsora utáni beszélgetéshez, tánchoz a hallban. Nem is mozdulnak el onnan, bár manapság, mikor sikló visz fel a leg-

Ha süt a nap, ujra csak a fürdőorvos és a szálloda igazgatója képviselik az udvarlók karát, ők csodálják meg a szabóművészet újabb remekeit, ők veszik jószívűen észre, hogy öngyűségének legalább is egy negyed kilót kellett lefogyni, olyan karesu, és ők ígérnek a táncolni vágyó ifjuságnak szombatra esőt, ami az összes turistákat leparancsolja a hegyekről, úgy hogy táncosban nem lesz hiány. Ez a jóvendülés, bármilyen jóba van is a fürdőigazgató az égi hatalmakkal, nem mindig válik be, a nyári bálók legdusabban termő virága a petrezselyem, pedig tiztől hetvenig minden férfi mozgósítva van — de az nem baj, azért másnap mindenki megirhatja legjobb barátójának, hogy ilyen jól még életében nem mulatott. Hála a jól működő fantáziának a nyaralás nemcsak plusz vagy minusz kilókat, jó arszint és felfrissült kedélyt eredményez, hanem egész gyűjtemény megtört szívet is, akiktől hosszú téli esteken megható történeteket lehet az ámuló hallgatóságának mesélni. A hódítások Vag Sándort és Julius Cézart egyformán lefőzik, de ez nem esoda, hiszen a huszadik század fantáziája már nem a Pegazuson koeog előre, hanem repülőgépen (amikor az udvarló tényleg az égből pottyant le) szálguldoz szerte szék.

POSTAKOCSI A 18. SZÁZADBAN

ségbe esni, csak rászánni néhány hetet a nyáron, mert a fürdőzés a férjfogásra sok esetben még a legszebb bálónál is alkalmasabbnak mutatkozott. A fürdőhelyeken örültek, ha nemcsak közsvényes, öreg bácsik, hanem táncos kedvű fiatalok is nagyobb számban jöttek, és bizony nem egy olyan gyógyfürdő akadt, amit sokkal kevesebbet emlegettek világhírű forrásvizéről, mint hét mégyében híres Anna báljáról.

A vasut változtatta meg először a nyaralások régi rendjét, most már nem kellett a közeli környéken keresni gyógyulást vagy üdülést a forró nyári hónapokban, hanem mindenki minél messzebbre gyekezett, hogy más vidéken, más emberek közt pihenje ki az egész év fáradalmait, javítsa a huszadik század emberének mindig rossz idegeit.

FÜRDŐRE UTAZÓ
18. SZÁZADBAN.

A KI pedig haj... kíváncsi... ténnetke lesz ez... berek előtt... szik sehog... neki nevet ad...

Nem tudom... a mostani... könnyes-e a szem... látkozni... szavuk, mint a... olyan esőndesek... akik porlepte me... lottak ki? Ede... Biri néni, aki ha... szent-esosszant... zott, a nádfügg... naszálatat eroge... azt hittük, azoka... tündér karikákba... Tudnake mesé...

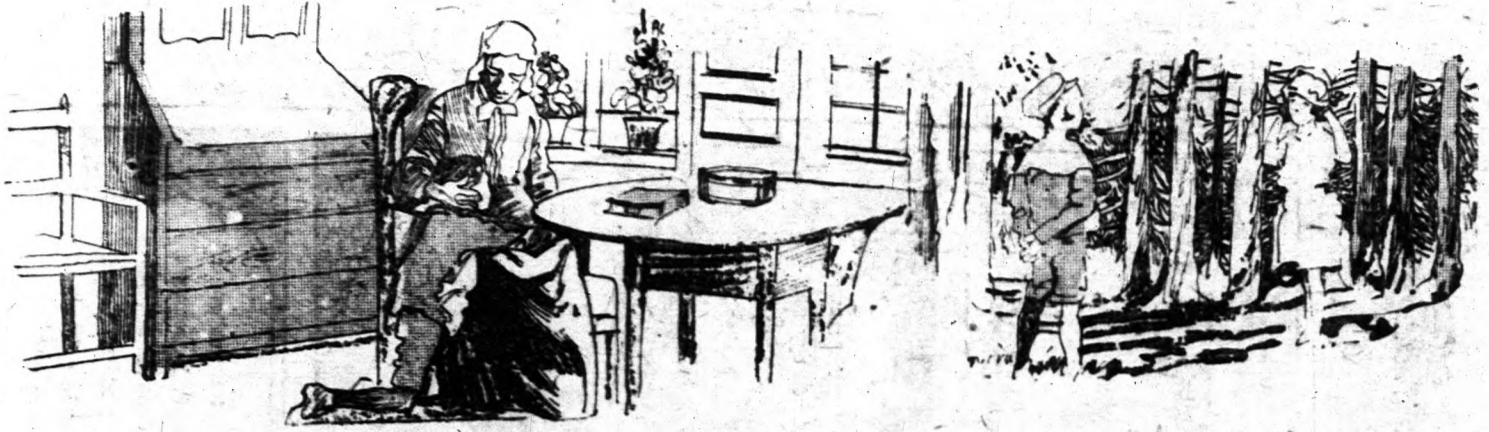
— Csicsija... hus-csi-te! Adja... szunyókának! V... nem volt, volt... kisasszony... — Jaj, Biri ne... ritottam az arc... mat, — ha én... koznék azzal az... szonykával... Biri néni nagy... homlokomra... — Összetalálko... — Mikor, Bir... — Egyszer, val... ki türellemel...

— De hiszen va... Egészen hétészter... Akkor aztán, csak... kontunk. Fenyve... jóestartam a sú... alatt, hirtelen esa... arc, két nevető sze... gott-illetett ibolya... leányka, amilyen... képeskönyvekben... — Ki vagy... dott.

— Én — piro... vagyok! A grófkisasszon... nem volt melege... lelettel, dobbant... tem, vihar közeled... Megelőztem... — Hát te ki v... össze a homlokom... Ezzel aztán uj... tettem. A grófk... került.

— Én... én... én vagyok a gró... Láttam az arcom... kodom... — De — dobba... bizony.

— Az nem is ig... jet, — az igazi gró... dig hintóval jár, a... a palotából... Elvörösödött... — Hát akkor... — Szép — felel... legzetet vettem, ne... felelet, — szép vag... a képeskönyvben... A grófkisasszon... já. Megfenyegete... — Vigyázz! Fé... apám a gróf és it... énk, a park, a fa... idejönni akárkinek... — A park nem... tam a fejemet, —

NEVENINC S

A "Vasárnap" számára
írta: Kelemen Andor

A Ki pedig most valami duhaj, sikkasztós történetre kíváncsi, az ugyan — esatlakozni fog. Jámbor történetke lesz ez, tetsző Isten és emberek előtt. Csak nekem nem tetszik sehogy. Azért nem tudtam neki nevet adni.

Nem tudom, milyenek lehetnek a mostani vénasszonyok. Meleg, könnyes-e a szemük? Puha, babusgató a simogatásuk? Gügyög-e a szavuk, mint a csurgatott méz és olyan csöndesek-e, mint a régiek, akik porlepte mesekönyvekből szállottak ki? Éberek örökké, mint Biri néni, aki hajnalban már eszisz-szent-csoszant a régi butorok között, a nádfüggönyökön ezüst érnaszálakat eregetett be a reggel, azt hittük, azokat gombolyítja fel tündér karikákba.

Tudnak-e mesélni ugy? — Csicsija — babuja, lelkem, hus-csi-te! Adjátok ki az utját a szunyókának! Volt egyszer, hol nem volt, volt valahol egy grófkisasszony...

— Jaj, Biri néni lelkem, — szoritottam az arcához égő homlokomat, — ha én egyszer összetalálkoznék azzal az igazi grófkisasszonykával.

Biri néni nagyot cuppantott a homlokomra.

— Összetalálkozol.
— Mikor, Biri néni?
— Egyszer, valamikor, csak várd ki türelemmel.

— De hiszen várhattam én arra. Egészen héteszázéves koromig. — Akkor aztán csakugyan összetalálkoztunk. Fenyvés közepén. Büjösöként a suhogó fenyőszálak alatt, hirtelen csak kibukkant egy arc, két nevető szem és előttem forgott-illegett ibolyaruhában egy kis leánya, amilyen én addig csak képeskönyvekben nézegettem.

— Ki vagy te? — haragoskodott.

— Én — pirosodtam ki — én vagyok!

A grófkisasszony úgy látszik, nem volt megelégedve ezzel a felelettel, dobantott lábával, éreztem, vihar közeledik.

Megelőztem.

— Hát te ki vagy? — huztam össze a homlokomat.

Ezzel aztán új fordulatot teremttem. A grófkisasszony zavarba került.

— Én... én — hüledézett, — én vagyok a grófkisasszony.

Látta az arcomon, hogy tamaskodom.

— De — dobantott megint — bizony.

— Az nem is igaz — rástam fejet, — az igazi grófkisasszony mindig hintóval jár, vagy sose jön ki a palotából.

Elvörösödött.

— Hát akkor mi vagyok?

— Szép — feleltem és nagy lélegzetet vettem, mert tetszett ez a felelet, — szép vagy, mint a babák a képeskönyvekben.

A grófkisasszony fölemelte az ujját. Megfenyegetett:

— Vigyázz! Félj tőlünk, az én apám a gróf és itt minden a miénk, a park, a fák és nem lehet idejönni akárkinek.

— A park nem a tiétek — rástam a fejemet, — a jó Istenkéjé,

a fák is, a madarak a lovaszgyerekeké, Frici szedegeti ki a fészkekből mindig a fiókákat. És én nem félek senkitől, csak a jó Isten-től, meg Apukától, akinek sok pus-kája van és farkasokra vadászik velük, — félek tőle is, — de töb-ből igazán nem.

A grófkisasszony most már elpi-tyeredett haragjában. Ujra meg-fenyegetett:

— Vigyázz! — és elszaladt nagy sírással.

Másnap azért felhívtak játszani a grófi palotába. Cifra ezüst ruhás inast küldtek értem, mikor vég-vezetett a fényes, nagy termekben, akkor kezdtem látni, hogy igazán-di grófi palotába esőppentem be. Az egyik szobából elének jött egy szikár, fehérruhás férfi.

— A méltóságos gróf ur — sug-ta az inas. Ott volt mellette a grófkisasszony is.

— Te vagy hát az a bátor kis legény? Bravo! — mondta a fe-hérruhás férfi, felkapott és meg-hintáztatott a levegőben. — Ke-mény parolát!

Odanyújtottam félve a tenyere-met.

— Tudsz-e játszani?
Intettem bátoritanul.

— Na, ha tudsz, mulassátok ki magatokat Margitkával. Akkor már futott is hozzám Margit kom-tesz. Nevetett és nagy üvegsze-nyhez ráncigált. — Volt ott mind-enfél! Szemem-zám elállt, any-nyi minden. Volt apró játék, bo-ci, lud, vasut, volt baba és muzsika, ami sipolt, ha megforgatták a fo-gantyuját.

A gróf velünk maradt, olvasott egy párnás karosszékben. Estefelé főkelt és odajött "közénk."

— No, szent a béke!

Vonogattam a vállaimat. Mar-gitkára pillantottam. Margit kom-tesz kacagott, összecusoritotta a száját és leguggolt elé.

— Ki vagyok, mi vagyok? Most már igazi grófkisasszony!

Nem tudtam, mit feleljek. Rös-telkedtem, de aztán összeszedtem a bátorságomat.

— Ne-em — ingattam a fejemet komolykodva.

— Ne-em — nézett rám a gróf, — hiszen láttad a palotáját már!

Mi kell még az igazi grófkisasz-szonysághoz?

— Még — még — gondolkoztam és forgott-keringett velem a világ, — sok minden kell még — feleltem berekedve. — Mind-mind, amit a Biri néni mesélni szokott. És még meg is lehet eszokolni a grófkisasz-szonykákát.

— Tyhü! — kiáltott a gróf. — Talpraesett gyerek vagy, annyit látok. Nahát! Margit komteszt meg is eszokolhatod.

Igen, ha az csak úgy ment volna. De mikor ingott-mozgott al-at-tam a föld. Azt hittem, elsülve-dek. A gróf mulatott, láttam, de azért nem nevette el magát. Fel-kelt, megfogta a grófkisasszony ke-zét és hozzám vezetett Margit kom-teszt. Margit komtesz pedig nem sokat teketőrizott, megcsókolta az arcom közepét,

— Na, de most már igazi gróf-kisasszony! — kérdezte a gróf. — Vagy kell-e hozzá még valami más?

— Kell — csuklottam sírásba hajló szájjal, mert eszembe jutott, amiket Biri néni mesélt — az kell még — folytattam és ezt már bö-g-ve, sírva, — hogy feleségül vegyék a grófkisasszonyt.

Nevetett a gróf.

— No, ezzel még talán várjunk, te mesebeli kis majoreskó. De az-ért ezentul is feljöhetsz hozzánk, érted? Együtt fogtok tanulni Mar-git komteszkával.

Futott az idő. Sokszor gondoltam vissza ezalatt az igazi grófkisasz-szonykára. Gondolt 5 is. Egyszer csak kapok ám egy nagy kék le-velet. Egyetlen soroskával:

"Ki vagyok, mi vagyok?"

Visszaírtam:

"Aranyosillag, harmatesillag, ten-ger csillagása..."

Jött a válasz is hamarosan:

"Hát még!"

Nekibuzdultam megint:

"Aranyosugár, holdsugár, napsu-gár, gyémántugár, gyöngyugár" és összeírtam szépét, gyönyörűt, a mi csak az eszembe jutott.

A levelek pedig egyre jöttek. — Egyetlen soroskával:

"Még!" "Csak!" "Hát még!"

Egy-két felkiáltójellel, aszerint, amint azt szeszélyük követelte.

"Miért nem írja így és miért nem írja ezt: igazi grófkisasz-szony?"

"Mert... mert nem így írják elő az a mesék. Az igazi gróf-kisasszony feleségül szokott men-ni..."

S elküldtem szivdobogva.

Két hét múlva fehér eljegyzési kártyát kaptunk. Margit komteszt eljegyezte Bramm — Bramm — Bramburger gróf. A kártyalap aljára ezt írták gyöngye női kezek:

"Hát most!"

— Hát igen, most! — fehéred-tem ki és egész nap az apám pus-káit vizsgálgtam.

— Én megölöm, agyonlövöm azt a Bramm — bamm — azt az embert!

— Csicsija-bubuja, mit akar gyöngyöm — nyitott be Biri néni...

— No, no, hogy lóné szivecském, előbb sírja ki szépen magát, itt ni, aztán rakja vissza azokat a csunya fegyvereket. Csicsija-bubuja, nem a maga kezébe valék, nem tudna megbántani egy bogárkát sem.

— De bizony...

— De bizony, reszket, sápadó-zik most is, mint a nyárfalevél. Gyöngye szivecském van, nem való nekünk egyéb — csak a mesék.

— ...csak a mesék.

Csicsija-bubuja, lelkem, Biri né-ni, jártuk tovább együtt a vilá-gunkat.

Biri néni! Lelkem, Biri néni! Álmodok kinéznek, talán nem is ál-lom. Ma délután csak megszólít valaki a Gizella-téren:

— Ki vagyok, mi vagyok?

Teremtő Isten! Margit komtesz! Megszépsült, megnőtt és alig válto-zott.

Ki vagyok, mi vagyok? Ass-szony, látja-e!

Láttam, Biri néni, lelkem, ma-gam előtt láttam a világ legszebb asszonyát.

— Hogy elgondolkozik! Jaj ké-rem, ne érezze kényelmetlenül ma-gát, ne tartson semmitől se, az urammal sem fogom összeismerteti-ni. Az most távol van, a birtokon.

— Hebegtem valamit.

— Megnőtt, méltóságod!

— Oh, ezt fájdalmas lenne most megállapítani. Hifessük el ma-gunkkal inkább az ellenkezőt: Azt, hogy nincs szabadulás a gyermek-korból. Maga sokat foglalkozik a gyermekekkel. Lehetséges ez?

Biri néni! Mit felelt volna erre, Biri néni!

— Én megriadtam. Két nagy gyuj-togató szemtől. Riasztgatták a nyugalmamat.

— Milyen feleletet vár erre Méltóságod?

Most már lángolt az a két szem, mint a kifakadt korall, amikor a pirosló nap tengerbe bukik. Neve-tett is.

— Nem kimértet, nem is szigo-rut, ezeket nem tűri a férfi! — Szébet, őszintébbet. Amilyeneket mondott egyszer már nekem, kis pajtásom.

— Csak nem fog — képedeztem — azokra visszaemlékezni?

— Dehogy is nem! — és arcán pajzánkodott a nevétese. — Visz-szaemlékezem én még egybire is.

Arra, hogy a legelső lovagom volt. Kérem, ne húzódozzék tőlem, nem is tudja, mennyire tetszett nekem az egész dolog. Kigondoltam ak-kor én abból egy gyönyörű törté-netet.

— Bohókás, tréfás történetet — keseregtem.

— Hogy másként történt, kicsi-be mult. Szeretném egyszer elme-sélni. Magát érdekelhetik az embe-rek, a sokféle lelki világ, a sokféle sors.

Szorosan az arcomhoz hajolt.

— Az enyém érdekelné?

Kavargott a fejem, bolond gon-dolatoktól kavargott, Biri néni.

Gyors mosdulattal kezét nyuj-tott. Melegem, puhán.

— Holnap feljön hozzám... adieu — a felelettel!

Ki vagyok? Mi vagyok?

Biri néni, lelkem Biri néni, száll-jon ki a poros mesekönyvből, a nádfüggönyön ezüst érnaszálakat, ereget be a reggel és nekem nem volt egy csöppnyi éjszakám. Me-sélgettem magamnak az igazi gróf-kisasszony történetét. Jaj, közeleg a vége és én nem merek rágondol-ni.

Csisszent-csoszant valaki az ó-don butorok között.

— Csicsija-bubuja, mi baja van, galambocskám?

— Biri néni, jaj, jaj, úgy félek holnap az igazi grófkisasszonnyal találkozni. Holnap, vagy máskor, vagy ezután...

— Csicsija-bubuja — és gyöngye-lehelletet éreztem a homlokomon. Biri néni volt. Sugott valamit.

— Csicsija-bubuja, — aztán vá-gyázzon, úgy tegyen, kis szivecs-kém.

— Ugy teszek, hogy ne tennék. én úgy. Biri néni lelkem!

— Ugy-e, kimentőm lesz — az igazi grófkisasszonykánál!

MA

őzé és ott is olyan mint akármilyen oban, ez a lustaság nentegethető.

ért élő réteget mélyen a csoportja, akik vi-tt kelnek utra, szöges nak neki a hegyeknek, odók már le is fekd- mégis jókedvűen haza- t, völgyet lelkiismer- lőnek kell lenni, hogy állt megtiszteljük. Ezt oszoru azért yeszi jog- turisták rendesen fia- el-sokkal kellemesebb gni, vagy akár a ter- yörködni, mint azok- maradt tiszteltemél- nán dícséretes ambició- k szerepét. De hiába solyukat, ami hivatva eget is bearanyozni, s mos felhők közül ki- prított csucok, a fér- hálátlansággal felejtik kik olyan odaadással szomorú napjaiban és ut sem véve indulnak.

ak a fürdőorvos és a felik az udvarlók ka- szabóművészet újabb den észre, hogy öngy- negyed kilöt kellett ök ígérnek a táncol- mbatra esőt, ami az oija a hegyekről, ugy- lány. Ez a jövendőlés, fürdőigazgató az égi válik be, a nyári bá- rága a petrezselyem, len férfiú mozgósítva ért másnap mindenki jének, hogy ilyen jól. Hála a jól működő csak plusz vagy mi- és felfrissült kedélyt gyűjtemény megtört zéli estéken megható hallgatóságnak me- dőt és Julius Cézárt nem esoda, hiszen a már nem a Pegazu- repülőgépen (amikor pottyant le) szá-

ÖRE UTAZÓ
ÁZADBAN.

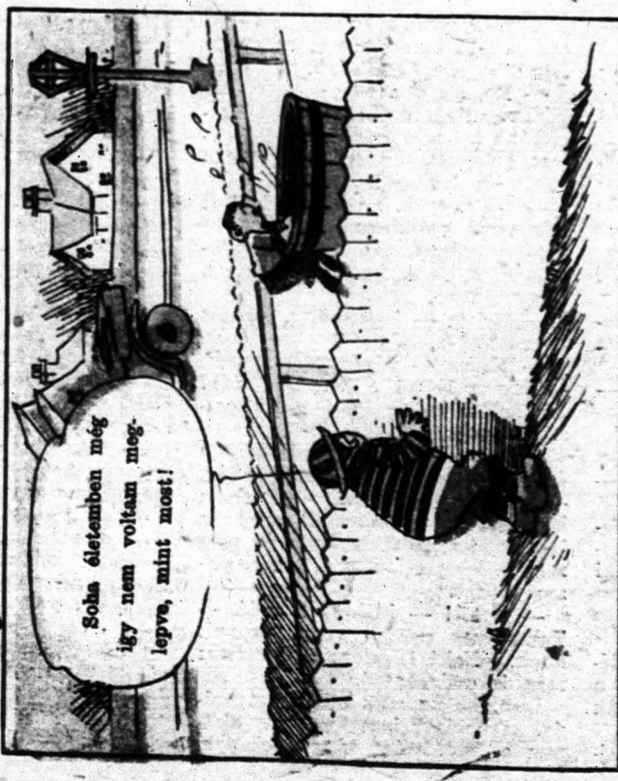
A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rejzolta.
Gene DyRnes

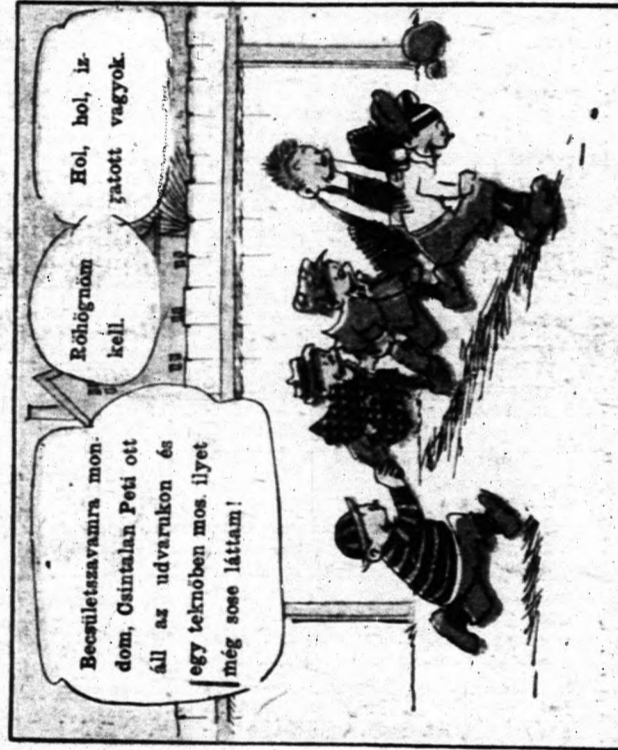

Nagy
szavak
mondták
kellőn
árakat
adnak
Csinál-
tan Peti-
szakértő.

CSINTALAN PETI ... KALANDJAI ...

Soha életemben még
így nem voltam meg-
lepve, mint most!

Becsületsavarna mon-
dom, Csintalan Peti ott
áll az udvarikon és
egy teknőben mos. Ilyet
még sose láttam!

Röhögőm
kell.

Hoi, hoi, iz-
gatott vagyok.

Egy millió dol-
lárt megér-
ez a látvány,
higgyétek el.

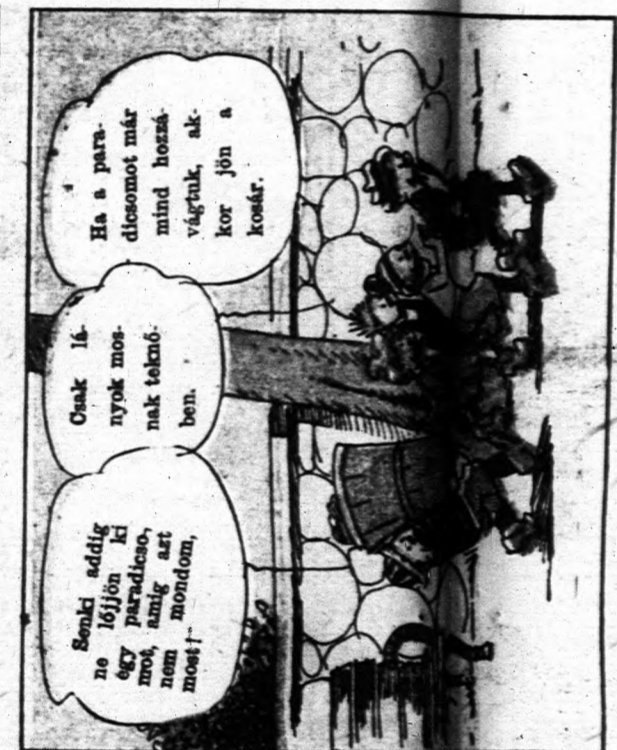
Nem ten-
ném meg egy
billióért!

Az szeml-
én egy szkl-
lőért se ten-
ném meg.

Van magának
őreg, vacak pe-
radicsma, ami
már rothadt és
nem kell?

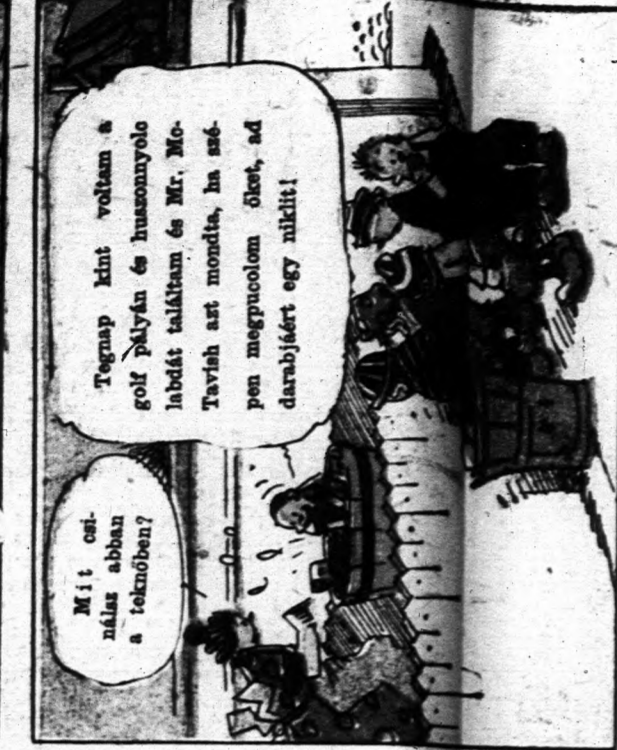
Persze, hogy
van.

Senki addig
ne löjjön ki
egy paradics-
mát, amíg azt
nem mondom,
most!

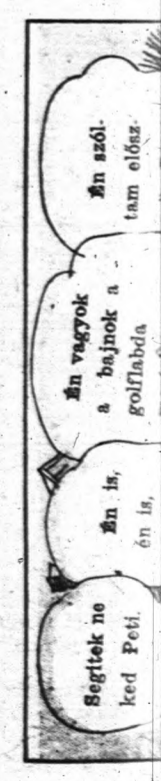
Csak lá-
nyok mos-
nak teknő-
ben.

Ha a para-
dicsmot már
mind hozzá-
vágjuk, ak-
kor jön a
kosár.

Mit est-
nálás abban
a teknőben?

Tegnap kint voltam a
golf pályán és huszonnyolc
labdát találtam és Mr. Mc-
Taviah azt mondta, ha szé-
pen megpuccolom őket, ad-
darabjéért egy nikkit!

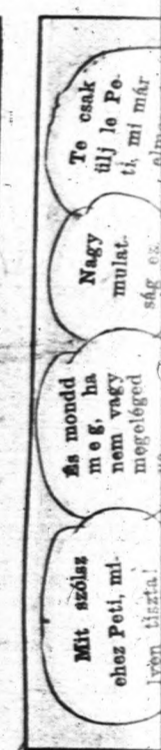

Segíttek ne-
ked Peti.

En is,
én is,

En vagyok
a bajnok a
golfpályán.

En szől-
tam elősz.

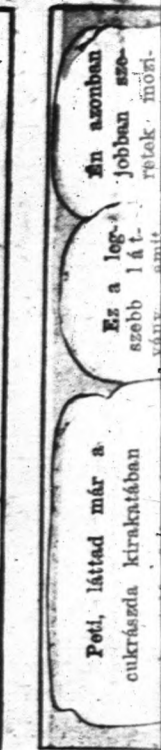

Mit szólsz
ehoz Peti, mi-
lyen izgalom!

En mondd
meg, ha
nem vagy
megeléged-

Nagy
mulat-
ság es-

Te csak
úlj le Po-
ti, mi már

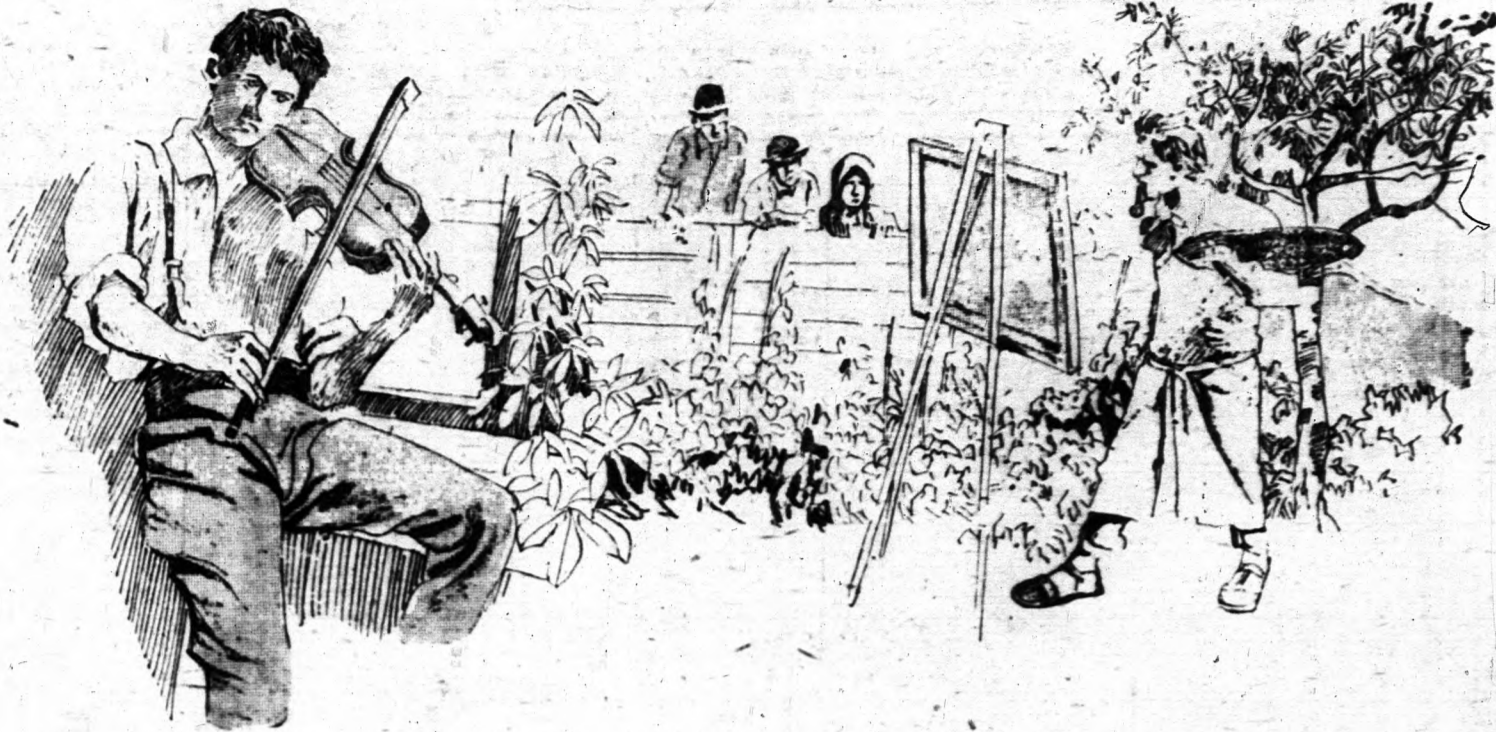
Peti, láttad már a
cukraszda kiraknátában

Ez a leg-
szébb lát-
vány.

En azonban
jobb az-
retok. mor-

FALU LÁGY ÖLÉN

A "Vasárnap" számára
írta: Csürös Zoltán

A KÉT fiatal ember ott állt a kertben és tele tüdővel szívta magába a friss tavaszi levegőt, amelyet megragyogtatott a májusi napok rózsaszín sugara.

Köröskörül mély ünnepi csend uralkodott. Az almafák, cseresznyefák és körtefák zöld lombzata felett kéken domborodott a fehértelen ég, amelyről langyos, álmósító sugarak rezegtek nesztelenül alá. Szinte úgy tetszett, alszik is minden. A szélcsónokban a fák meg se rezdültek, mintha csak az égbolt peremére festett képek lennének. A háttérben a zöld zsalkateres alacsony, barnafedelű falusi házikó vadszőlőhajával öreg, fehérarcú anyókára emlékeztetett, aki elszundított a meleg napfényen és most a haja a homlokába hullott. A hozzá vezető fehérporondos út szélén sárga, fehér és piros rózsák, alacsony árvaszékek és fehér lilomok pompáztak illatozva, mialatt a kis fényes szárnyú, aranyhimperos lepkek szélesnyesen csapongtak felettük, mint egy megrészegedve a virágnőcskék édes kelyhéit. Az álomszerű csendet csupán egy kővértáncú dög zavarta meg ebben a pillanatban, amint a lomb mögött egy tulipán-családot kergetett, de ennek is olyan gyenge volt a dünyögése, mintha valahonnan, a kertek ki-vülről hangzanék ide a nagy némaságban. A kert lábában, egybeboruló fűzek között lágyan csobogott a láthatatlan patak.

A két fiatal ember mozdulatlanul szívta magába a balszamos levegőt és elragadtatva nézett körül. Először életükben most voltak falun. Távoll Budapest izzagott, tülekedő, ideges életétől. Most végre teljesült az álmuk. Falun lehetnek egész nyáron át és kizsákmányolhatják mindama előnyöket, amik itt kínálkoznak eléjük.

Testvérek voltak. Halmányi Béla és Károly, alig egy év különbséggel, egy huszonöt esztendő körül. Művészi hajlammal áldotta meg mindkettőt a gondviselés és mind a ketten művészi pályán is voltak. Béla, az idősebbik, festő akadémistát végzett és már szerepelt a fővárosi tárlatokon. Az elhanyagolt "hadi csendélet" ek témáit dolgozta fel mindezidáig. Gulába tett fegyverek, kardok, lomhán ásitó ágyak... vagy koponyapírámis (Verascagin nyomán) és pedig nem sikertelenül. A legutóbbi tárlaton azonban méltán feltűnt az a kis falusi idill vázlata, amelynek a koncepcióját bizony egy régi levelezőlapon szívta magába, de már a színezés, a háttér ibolyaködös, elmosódó hegyei, a lemenő nap bibortúze, az ő fantáziája termékei voltak. A siker arra indította a fiút, hogy elejtve "hadicsendéleteit," a természet felé forduljon és ebben az irányban fejtsen ki minél intenzívebb tanul-

mányozást. A véletlen juttatta így önmagához. Valljuk be, soha életében ki nem mozdult még úgy szólva Budapestről. Árva volt a testvérvél egyetemben, már jó tíz esztendő és szűkös viszonyok között eldegéltek a Sándor-utcai kis hónapozóban. A művészetük nem bizonyult olajos korsónak és ugyan csak össze kellett húzódnia a paplan alatt. A szabad természetből így hát Béla aligha látott többet ez ideig a Múzeum-kertnél, a Gellér-hegy oldalánál, a budai kirándulóhelyeknél, amelyek pedig tudvalegleg már megromlottak a főváros közelségétől és elvesztették a "szüzi-termetzet" elnevezésre való jogosultságukat. Hogy mégis ilyen spontán sikert ért el Béla az a fent jelzett falusi idilljével, az semmi másra, mint az ő nagy talentumára nem vezethető vissza. Az ilyen genre-re nagy érzéke kell, hogy legyen. Ezt nem szabad elhanyagolni. A képet egy bőkezű műbarát magához váltotta és most a testvérek pénzmagához jutottak.

Elmegyünk falura a művészetem érdekében — jelentette ki a bátya.

Károly szóval sem ellenkezett. Akkor tájt, mint vérbéli bohém ember, állás nélkül töltötte muló napjait. Nagy hegedűs volt külföldben és a Halmányi Vidor vonósnégyes primhegedűse, de a négy tagu társaság tavaszal mindig bomlásnak indult, mint hogy a főváros közönsége ilyenkor határozott maliciával inkább a természetet kereste fel, mint a kiváló quartett előadásait. Károly tehát most, mint mondani szokás: a maga ara volt és szabadon rendelkezett a maga személye felett.

— Veled megyek — mondta habozás nélkül. — Elernyedt, megkínzott idegeinek jót fog tenni a falusi kúra. Keesketjejet iszunk napjában háromszor, a szabadban élünk, élvezni fogjuk a természetet.

Tájképeket fogok festeni — vélte Béla. A napsugarakat lesem, a játékokat, a fényüket.

Fehérre meszelt kis muskátlis szobában Beethoven szonátáit játszottam... Kis fehér szobában, mintha templom volna.

Es utnak erdtek és eljöttek ide, nyolc óra járásnyira a fővárostól. Gyönyörű, hegyektől szegélyezett vidék. Öreg, párasipkás, bologató hegyapók buksija rajzolódik a lát-határra. Pompás kiránduló helyek... Romantikus pocsolyák... békalakta nádas... fekete bivalycsorda... piros fejkendős falusi vénuszok, akik fardhatatlanul hajladoznak a határban a barázdák kö-

zött. Mind főszéges téma és elég legalább tíz festői karrier megalapozására.

Milyen más én jó Istenem, a főváros, a maga füstös, nehéz, szemetes levegőjével, szűk utcái fölött szürkülő vékony csikjaival, amelyekről senki sem hiáné, hogy ugyanazt az eget akarják jelezni, amely pl. itt ragyog hű napokon át zeng a pacsurta énekétől! Itt bezeg ninesenek előve azok a színek, az a fény és sugárzás, amelyek talán nem is az égből, a vidám nappól, hanem egyenesen a fák lombjából vagy a selyem, harmatos mezők gyö-péből árad szerte! Itt minden olyan szakasztott módon, mintha az emberiségi öskorát élők még, amikor játszi gondtalanságban kergetőztek az ifjak és a lányok, amikor a királyok nem állították személyesen legeltetni a esordáikat, a hercegis-asszonyok csak úgy sulykoltak a patak vizében, térdig gyűrt szoknyáskában, mint a legutolsó ember gyereke, szóval amikor még egyöntetűbb volt a világ és kevesebb nagyképűség lakozott az emberekben.

Ebbe a faluba nem hatolt el még a kultúra gyilkos, virághervasztó madár elhallgattató levegője. Itt még minden a régmúlt századok patinájától berámázott. A vonat nem is jön ide. Valami hat-hét kilométernyire van ide a legközelebbi állomás. Veszély nines tehát, mert hiszen mint köztudomásu, az az átkos vasparipa a kultúra lékkeitnek leginpertinensebb vigéce, akit nem lehet kidobni sehonnán sem szépszerével, sem amugy.

De hát folytassuk a történetet! Halmányiék zavartalan boldogságban töltötték a napjaikat. Béla szorgalmasan festgetett, négy-öt képen is dolgozott egyidőben. Károly pedig a muskátlis kis szoba zugait zengette meg a Beethoven tisztelt zenéjével. A háziaszonyok valamiképpen egérezu töpörödött anyóka volt, ötven és néhány év körüli öze egy a talán mondanunk sem kell, óriási-respektussal viseltetett a művészek iránt. Elujságotta a faluban szerte, milyen kiváló lakó urai akadtak. Fest úgy az egyik ur, hogy megszólalnak a madarak a képen és a nap épen úgy jön fel, mint a valóságban. Az alacsonyabbik urfi pedig hegedül, mint a fülemile torka. Sirni kezd az ember rája.

Persze, jöttek az emberek, esodájára jártak a két tüneménynek és a festő urnak még paraszt modeljei is akadtak bőségesen, szép, ringó járasu, piros-pozsgás kis lányok. Hm, hát persze, persze! — Milyen boldogság itt lenni —

kiáltott fel egyszer Halmányi Béla.

A határban voltak, kerek kis domb tetején. Elláthatták a vidéket köröskörül. Alkonyodott már. A falu házait rózsaszínű derengés fogta be. A kertek fölött ibolyaszínű pára uszált. Az orgonabokrok kéjesen, álmódóva borultak egymásra a templom körül, amelyen a legutolsó napsugár megakadt.

Fent, a magasban, ahol fecskék röpdöstek, pirosan izzottak a felhőfoszlányok, de alant már beköszönött az este és barna homály terjedezett. Ekkor hirtelen szél süvöltött végig a határban és az ég aljára, piros szakot öntött.

Amint hazafelé bandukoltak ifjaink, Béla arca elkomorodott. Károly csak fecsegett áradozásában és elárulta, hogy egy operai árián dolgozik.

Lesz benne valami a Griegből és Haydnból... meg az én lelkeimből is. A téma érdekes. A renaissance. Ez a címe. Hatalmas eszmék... forrongó konvulzív érzelmek... mit szólsz hozzá?

Béla csak hűmögött és savanyu arcot vágott.

Nem tetszik talán? — kérdezte az öceze kissé indulatosan. — Hát nem mondom épen, hogy teljesen kompetens vagy a téma megítélésében, mert hát ez elvégre mégis más valami, mint a te művészeted.

Béla azonban bosszusan felelt: — A kukuk bánja a te témádat! Fáj a fogam. Alighanem megfujta az a cudar szél odafenn.

Az baj — jegyezte meg Károly. — Mindenesetre ügyelj rá. Kösd be kezedvel, mert itt nem igen lehetne kuralni más módon.

Béla az nap keveset vacsorált, ellenben vacsora után fel s alá járkált a muskátlis szobában.

Épen most, nyáron kellett rám jönnie — morgott dühösen.

Aztán valahogy lecsillapodott a sajnás. De éjszaka arra ébredt fel Károly, hogy a bátya rugja az ágyát és káromkodik, sőt jajgat is már.

Nem tudom kiállani!

Hát mit tegyünk? Itt nem lesz fogorvos. Tán csak nem képezed! Végy hideg vizet rá.

A hideg víz azonban csak édeskeveset használt és azt is csak kis ideig. Agután annál jobban rákezdet.

Es az éjszaka az életem legkeservesebb éjszakája — nyöszörgött a beteg. A fájdalomtól egészen kimerült. Az arca feldagadt jobbfelől.

Orvoshoz megyek holnap. Kerits kocsi. Szólj az asszonynak!

Nagysokára előkékeltek a pirkadatban az ablakok. Az anyókájuk már talpon volt kora reggel s sajnálkozva, szánakozó körmonda-

tokat kanyarítva a Béla baját.

— Haj, édes ur egy szál szekér, sines most. Dolog falu.

Nem is kaptak beteg meg volt nőttek.

— Nem tudom gatta. — Huzza k próbáld meg te!

— Azt már nem a borbélyhoz!

Es felkészültek. nyuk lelkendezve

— Hogy nem jut be! Menjenek es Kovács, itt, a harz Jobban huz fogat a

K RIZANTÉM es elszomorodott, kuszóbról, ah

gáraival sut vagy délelőtti toalett rózsaszínű talpait rózsaszínűbb nyelvével len lett a kuszóbból, lenként jelent meg, asolta fel kikészített tányérkáról, aztán mintha nyilból lőtték.

Hat hét mulva K leste, hogy mikor van nép. Farkát magas odadörgölőzdött a szög széléhez és a házból nép nagy bosszusággal szárazkhoz, amiken ott hezen lekefélhető, féször.

Nem tudtuk mire több hetes hiütlenség hirtelen nagy hizelkedtem többször körültemét s miután meggy mindannyian együtt felé indult sokat jelen megegyeszer hátrafordult.

— Krizantém akár mondottuk és moso szép, karesu nőstény.

Alig pár pere mut ajtóban ismét megjelent és integetett kabvel. Minden intesére bujt elő félenken, mennyien kis krizant szürke szorzéttel, fel Most jöttek le először S az öt kis kölyök pajkosan ugrott elő bik, koromfeketén.

Átutalások MAGYAR ÁLLAMNÁL
PÉNEG
VILÁG MINDEN
Kihoztattal Okmát
Americ
FÜZLET:
10 East 22nd Street,
a bankpalotában

tokat kanyarítva, vette tudomásul a Béla baját.

— Haj, édes uram — mondta — egy szál szekér, nem sok, annyi sincs most. Dolog melegében van a falu.

Nem is kaptak egész reggel. A beteg meg volt törve. A fájdalmi nőttek.

— Nem tudom eltűnni — hajto-gatta. — Huzza ki valaki! Károly, próbáld meg te!

— Azt már nem teszem. Hát menj a borbélyhoz!

És felkészültek. Ekkor az asszonyuk lelkendezve mondta:

— Hogy nem jutott eddig eszembe! Menjének csak az ösesmhez. Kovács, itt, a harmadik szomszéd. Jobban huz fogat az a Sándor, mint

egy pesti orvos. Bátorsággal lehet-nek ott.

— Menjünk — nyöszörögte Béla. Amikor azonban a műhelyhez értek és egy lópatkolási jelentet lát-tak, amint a markos fiuk ugyan fogták a vicánkoló, nyugtalan lo-vat, Béla visszafordult.

— Ide még sem megyek.

Türt vagy két óráig.

— Ilyen vad, félreeső helyen? — sziszegte. — Budapestben bezeg még volna mindjárt!

Kimendhatatlan sóvárgás fogta el a fogorvosokkal bőségesen ellátott Budapest után. A moeskos bérpa-loták, a ködös, szeszes levegő mind tündéri kinézetet nyertek mintha egy büvös lény aranyosra festette volna Budapestet tétőtől talpig.

Délután végre nekidurálta magát

a szegény tájképfestő.

— Végezzünk már vele — mon-dta sötéten. — Menjünk.

Ismét nekieredtek. Most már be is léptek a műhely udvarára. Te-mérdek vasnemű, rudak, fogók, ka-lapácsok, mázsás porolyók álltak szerteszét és a fogfájós beteg el-halványodott.

— Ezt a fogat kellene... mondta bizonytalanul.

A kovács — nagy öles, marcusa, bikafogó alak — szeliden ránézett.

— Aj, rögtön, kérem.

Aztán egyet rikkantott.

— Fogjátok legények!

Négy legény már fogta is. Béla meg se moccant.

— Mi az, mit csinálnak! — ki-bált Károly a bátyja helyzetén megdöbbenve.

Oda se néztek. A kovács egy menykő nagy harapófogóval már a páciens szájába járkált, mialatt az arca szilárd és elhatározott volt, mint Washington-é. Nekifeszült, de Béla is vonult a fogó után. Hiába fogta négy legény. A fájdalom sámsoni erőt lopot a tagjaiba.

— Aj — mondta flegmatikusan a kovács. — Nem tesz semmit. Tű-zes vasat hoz.

Feri!

A fiu már jött is a piros vasal.

— Az órra alá tedd!

Károly halotthalványan nézte a jelenést. Mi ez? Kannibálok közé kerültek! Hátha még rá is kerül a sor! Amilyen dühben vannak ezek! De a kovács szeliden üntett felé.

— Ez biztos szer, kérem alássan!

AZ ELSŐ EGÉR

A "Vasárnap" számára
írta: Lovászy Károly

KRIZANTÉM egyszer nagyon elszomorodott és eltűnt a küszöbről, ahol a nap sugáiraival sütötte magát, vagy délelőtti toalettjét csinálta, rózsaszínű talpait nyaldosva még rózsaszínűbb nyelvcskéjével. Hűtlen lett a küszöbhez. Csak reggelként jelent meg. Idegesen hab-szolta fel kikészített tejet a lapos tányérkáról, aztán úgy elfutott, mintha nyilból lötétek volna ki.

Hat hét mulva Krizantém ki-leste, hogy mikor van együtt a ház-nép. Farkát magasan himbálva odadörgölődött a szoknyák suho-gó széléhez és a házban lévő férfi-nép nagy bosszuságára a nadrág-szárakhoz, amiken ottmaradt a, ne-hezen lekefélhető, fényes macska-szőr.

Nem tudtuk mire magyarázni a több hetes hűtlenség után ezt a hirtelen nagy hízlekedést. Krizan-tém többször körüljártatta a sze-mét s miután meggyőződött, hogy mindannyian együtt vagyunk, ki-felé indult sokat jelentő léptekkel, megegyeszer hátrafordult, aztán el-tűnt.

— Krizantém akar valamit! — mondottuk és mosolyogtunk a szép, karesu nőstény macskán.

Alig pár perc mulva a nyitott ajtóban ismét megjelent Krizan-tém és integetett kacér két szemé-vel. Minden intésére egy kis cica bujt elő félénken, majdnem vala-mennyien kis krizantémok, sötét-szürke szőrzettel, fehér sávokkal. Most jöttek le először a padlásról. S az öt kis kölyöktestvér közül pajkosan ugrott elő a legnagyobb-bik, koromfeketén, csak a mellé-

nye és a "monoklija" volt esillo-gón fehér.

Mindnyájan felkacagtunk, mert az aranyos picikében Manó hason-mására ismertünk. Manó a szom-szédék hatalmas himmaeszkája volt. Most tudtuk csak meg, ami eddig titok volt, hogy Manó urat a kö-zeli szomszédságon kívül egyéb gyöngéd szálak is fűzték Krizan-tém önagságához.

A cicák pár napos multság után szétszéledtek a szélrózsa min-den irányában. Elvitték őket aján-dékba a rokonok és ismerősök.

En magam harcba szálltam a kis feketéért és sikerült kieszközöl-nöm, hogy az enyém maradjon. Elneveztem Bárónak, mert nagyon méltóságos volt a fehér melényé-vel és félrekapott monoklijával, meg aztán két kis fehér "kamás-nit" is viselt az elülső lábán.

A kis Báró beköltözött a szobám-ba és hűvösebb napokon a lábamat melengette az ágyon. Szépen fej-lődött a kis dög, nagyon aranyos volt, egyszer a harisnyámat lopta el, máskor a kalopotat hureolta fel a háztetőre.

Egy délután szobámban ülök író asztalomnál. A kis báró bejön, szá-jában egér. Megrémültem. Kis ját-szóársamban és barátomban irtó-zattal fedeztem fel az évszázadok vagy évezredek előtt élt őst — a vadállatot. Szemei zavarosak, vol-tak, minden porcikája remegett az izgalomtól, farkát izgatottan láböl-ta jobbra-balra, szokatlanul szusz-gott, a tüdeje pihogott. Ez volt az első zsákmánya. Az első egér!

Kinyitotta a száját és az egér le-esett a földre. Ekkor láttam, hogy

az egér — él. Az egér is kicsi volt, mint ő. Az egér is himbálta komi-kusan hosszú farkát jobbra-balra, mint ő. Hipp-hopp, ugrott egyet az egér. A kis Báró utána! El-kapta. Megint körülsetált vele. Az-tán ismét elengedte. Az egér most már okosabb volt. Nem futott el mindjárt. A kis Báró esodálkozott ezen. Szerette volna, ha menekül. Megbőkte a lábával az egeret, hogy menjen. Az egér utnak indult. De báró lecsapott rá.

Majd odavitte a sarokba, hol egy pár cipő hevert és letette. Az egérke bebujt a cipő alá, a sarok és a talp között levő résen. A fiat-al macska lésett rá. A másik ol-dalon, ahol ki akart bujni, elfog-ta. A kis szőkevényt megint a szá-jába vette. Több, mint egy óra hosszat tartott ez a sanyargatás.

Egyszer az elengedett egér észre-vette, hogy Báró nem néz oda. De Báró csak tette magát. Azt akarta, hogy az egér ezt higgye. Erre várt csak, elkapta haragosan s ismét el-engedte. A cica most még jobban félre nézett, mintha nem is érdekelné, hogy egerek is vannak a vilá-gon. Az egér nem futott el, hanem észrevéve engem, rámnézett apró szemével. Olyan pipi fekete szemé volt, mint a gombostű hegye. És én mégis sohasem láttam nagyobb, könyörgőbb szemet.

Hirtelen elhatározással közibük csaptam. Az egér sikeresen elme-nekült az ágyam alá.

A kis Báró ijedten nézett rám, ugrált, keresgélt, fujt, prúszkolt, aztán megsemmisülten lefeküdt a szoba közepére. Soha még ilyen szomorúságot nem láttam. A kis

fekete állatból kitért az első zsák-mány elvesztése fölött érzett mély fájdalom.

Hárman szomorkodtunk a szobá-ban. Az egérke a sarokban az egerek tragikus sorsán bánkodott. A macskának majd kiszakadt a lelke, amint ott gubbasztott a földön. És én voltam a legszomor-rubb, mert egy nagy boldogságnak lettem öntudatlanul a szétrombolója.

Nem tudtam, hogy a kis Báró ennyire lelkére veszi a dolgot. Nem evett. Durcásan félrelökte a tá-nyért, amint tejjel teleöntve, eléje készítettem. Aztán egy szép napon elbujdosott. Elment új gazdát ke-resni, akinek melegebb és puhább a szive, mint az — enyém.

DOLLAR
 Általános MAGYARORSZÁG, CSECHSZLOVAKIA, ROMANIA, AUSTRIA és JUGOSZLAVIA
PÉNZKÜLDMÉNYEK
 a VILÁG MINDEN BÉSZÉRE postán vagy sürgőnylleg s leg-előnyösebb árfolyam szerint.
 Kihozatali Okmányok, Hájójegyek, Takarékbetétek 4% kamatra.

American Union Bank

POCZLET: **Németh János** FIOKOLET: **1507 Second Avenue,**
 10 East 22nd Street, Igazgatói elnök Corner 33rd Street,
 a bankpalotában NEW YORK CITY

LELKESZEK, ISKOLAI ELŐJÁRÓK FIGYELMÉBE!
MAGYAR ABC KÖNYV, DARABJA 50c
 10 VAGY TÖBB DARAB RENDELÉSÉNél 50c DARABJA!

Vöröskönyv	—25	Szegedi Székcsoknya	—40
Magyarország térképe	—50	Dr. Farsai: Hypnotizmus	\$1.00
Szerelemes tanácsadója	—30	Nagy Almokönyv	\$1.50
Dr. Kovács: Nemi betegségek	—50	Sch'dlof féle angol nyelvtan	\$1.50
Dr. Kovács: A vidékbeli felismerés és gyógyítás	—25	Bizonfy: Angol-magyar és magyar-angol szótár	\$3.50

ANGOLUL BESZÉLNI, tanul és olvasni tanító nélkül megtanulhat, aki az "Amerikai Nyelvmestert" megrendeli.
 ÁRA: \$1.50.

Kérje részletes könyv-, lemez-, kotta- és zongora hangrészleteket. Rendeléseket után-vétellel is küldjük.

KEREKES TESTVÉREK
 Amerika legnagyobb magyar könyv- és zeneüzletkézdeje.
 205 East 66th Str. New York, N. Y.

A LELKEK VIRÁGOS KERTJE

A "Vasárnap" számára
írta: Lörinczy György

GYERÜNK Innen, Gerty, — szólt kedvetlenül a férfi. A leány, szép, nagy, hajlékony, fekete haju és sötét szemű, föl se vetette a fejét. — Hová? — kérdezte közömbösen.

Pádár Dénes idegesen mozgatta a fejét. Előre lépett, de úgy, mintha mindjárt meg is akarna állani.

— Akárhová, csak innen gyérünk! Bosszant és a száraz haraszt. Folytonosan locog a lábam alatt, mintha valamit pletykálna.

Gerty nevetett. — Pedig aselőtt szerettem az erdőt. A fenyvet, a harasztot.

— Az egyik se erdő. A fenyves olyan, mint a katona vagy a pineér. Mindig waffenrokkban vagy frekkban áll, szertartásosan, egyenesen. S a haraszt: hullá. Az erdő levágott körme. Nem szeretem a fészegő halottakat.

Gerty bosszankodott. — No, ezért kár volt a bált végigtáncolnia. Hogy ilyen mogorván ébredjen utána.

Az éjjel ugyanis bál volt a Kurzalomban. Gerty nem volt; a nagy nényt gyászolja.

— Nem táncoltam, szólt Pádár hidegen.

Gerty meglepődött. — Nem táncolt? Hát mit csinált? Egész éjszaka!

— Semmit. Néztem, — szólt Pádár és a botjával egy lecsüngő

jutott az a bizarr világtitok, amit már olyan régóta hordozok a fejemben, anélkül, hogy csak egy hajszálnyira is közelebb jutottam volna a megfejtéséhez.

— Érdekes!...
— Gondolja?
— Hógyné! Minden titok érdekes.

Nevetett. De Pádár gyanakodva nézett rá.

— Nem igen mulatságosak az én vízióim. Ott, a női fejek gazdag változatosságában úgy éreztem, hogy a természet tulajdonképpen tréfát űz a nőkkel. Féltréfát, amit megkedvelt, de nem fejezett be.

— Mit beszél maga?

— Bolondságot, Gerty. Minden bölcseséget bolondságnak tartanak, mikor kimondják. Csak később lesz igazsággá. Ilyen az enyém is: a növények elmélete; a női haj.

— Maguk azt hiszik, hogy a női haj csak olyan természetes és közönséges képződmény, ami a fejet betakarja, ami arravaló, hogy mint frizura, tetszetősebbé tegye a fejet. Mert maguk mindent arra használnak, hogy szebbé tegyék magukat. Pedig a haj növény; a lélek virága. Mindenik megfelel az agyve-

nők is. Mi lesz, ha gyöngeségeket nem tudják elpalástolni, vagy elrejtteni! Hogyha hiábavaló a mindenféle fejek, kosszor, madártoll! Nem takarhatják be a virágot, ami alatta nő és megmondja: én szende vagyok, én büszke, vagy gögös vagyok, én szivtelen! Mert a virág nem hazudik!

— Csak a nők hazudnak. Mi? Képzeld! A természetben nincs hazugság. Nem lehet rizzonancia a lélek és a ruhája között sem! A költők nem hiába tartották virágnak a nőt mindig. A nők virágok.

— Igen; hamisított virágok. Álvirágok. Egyik se az, aminek látszik, vagy látszani akar. Ez a női lélek igazi tragikum. Szép hazugság mind, valamennyi.

Gerty félkomolyan megfenyegette:

— Vigyázzon! Veszedelmes elmélet! Még eltalálom hinni! És ha magamat is hazugságnak érzem...

— Mit tehetne róla? — szakította félbe hevesen Pádár. Senki sem tehet róla. Gyerektételek vagyunk a Végtet kezében. A természet a bűnös; mért nem fejezte be a munkáját, amit megkedvelt. Hogy mindenkinek a haja olyan virág legyen, amilyen a lelkének megfelel. Eredetileg bizonyosan ezt akarta.

Gerty elmélázott. Maliciózus gondolatok kitértek.

— A vizenyősejű, puha, szivacsos férfiak fején nád, vagy kaka vagy sás!... Na!

— És az ugyanolyan nőken a szentimentális, energiátlan nefejeles. Vagy hinár. Ez egyuttal a női raffineriának is jele volna, ami a női lélek nélkülözhetetlen ingredienciája. A nem eléggé leleményesek fején, akik belső értéküket fitogtatni vagy érvényesíteni nem tudják, ibolya virulna. A gögös, szép és eszes, de szivtelen nők fején róza... Én ezt mind végignéztem az éjszaka. Sőt meg is találtam.

Gerty mosolygott. Azzal a mosolygással, aminek az értelmét soha senki se fogja kitalálni. A leány ilyen mosolygásában együtt van a mimóza ártatlansága, a gyümölcs érettsége és a maoska álnoksága.

— Mind? — kérdezte vontatva, mintha óvatosan arra vigyázna, nehogy egyetlen betűvel is többet mondjon. — Mind!

— Mind, igen. Valamennyit. A lelkék virágos kertjét.

— Ott volt Karády Terus is? — kérdezte a leány hirtelen.

Pádár tétovázott.

— Igen, Karády Terus is ott volt. Okos, intelligens kis székfü...

— Tehát Teruska okos és intelligens, ismételve magában Gerty. Aztán főnhangon folytatta a gondolatait: Én Péry Olga? Pádár kisse fölingerült.

— A hazug liliomok! Fehérek, ártatlanok, tiszták. Pedig hát!... Igen, Péry Olga is ott volt. Sokat táncolt, mindig nagyon komolyan. Sose mosolygott.

— Én Kátay Hilda?

Pádár egy pillanatra gunyosan félrerántotta a száját.

— A halovány színű, a hervadó ősi róza! Mindig álmodik. Mindig kész elolvadni. Csupa odaadás. Ott volt. Majdnem megkérte Karvaly Pistát.

Gerty elfojtotta a nevetését, ami kis piros ajkán incselkedett. Kipirult. Lopva a férfire nézett. Nagy, sötét szeméből harag villámlott.

— Maga mindent feketének lát. Igazán kíváncsi vagyok rá, ki hát az... milyen hát az... aki magának... akit maga... aki...

Parád feléje fordult. Hosszasan nézte, hogy a leány lesütötte a szemét. A férfi doalépett hozzá. Csupa energia, csupa határozottság volt minden mozdulata. Megfogta a Gerty kezét. Megsimogatta. Meg is öskolta. A szemébe mosolygott.

— Valaki... akinek a lelke mindig lángol. De az a láng olyan fehér, mint a hó. Valaki, aki akkor is száll, amikor dalol. És akkor is dalol, mikor száll. Aki mindig olyan erős az érzelmeiben, mint az ezüst és mégis olyan gyöngéd, mint az illat.

— Olyan virág nincsen!
— Olyan virág van! A tubaróza. A virágok virága. Maga, Gerty. Itt látom, a fekete hajában.

A leány egyszerre kiengesztelődött. Egyszerre megértett és egyszerre megbocsátott mindent. Ragyogva mosolygott az erdőre, a parkra, és... a férfire. A diadalnak az a pillanata ez, mikor a leány érzi, hogy hódított, mert meghódították. Nem érezte magát tubarózának. De ösztönös zavarral igazgatta nehéz, fekete kontyocskáját, mintha azért bábrálna rajta, nehogy a férfi meglássa, hogy ősi róza, vagy székfü... Én magában ezt gondolta:

— Milyen szerencse, hogy vakok! Hogy minden virágot másnak látnak!

Odaadón, a legkisebb ellenkezés nélkül türe, engedte, hogy a férfi átkarolja karcsú, hajlékony derekát. Szinte észrevétlenül közelebb csuszott hozzá...

Előmbot esapkodott, mintha arra is haragudnék.

— Furesz!

— Persze. Sőt talán ostobaság is.

A férfi nevetett. Gerty elkomyodott.

— Ostobaság? A bál!

— Az is. Minden. Ha úgy tölti el az ember, ahogy én. Álmatlanul, mégis álmodva. Mindig mást látva, mint ami előttünk van...

— Mi van? A bálban! Toalették. Frizurák. Flört. Táncoló párok. Bókók. Suttogás. Természetes.

Pádár kisse hátraszegte a fe-

— Nem egészen. Az én vízióim sőt mutattak. Amint előttem, kitértem el-elshantak, eszembe

lőnek, a lelki tartalomnak, ami a-latta van. A lélek a haj humusa.

Gerty fölzigatózott.

— Még ebben semmi tréfásat sem látok.

— A tréfa abban van, hogy a természet nem fejezte be, amit teremteni akart. Elkezdte azzal, hogy a női haj számtalan színárnyalatában valamit kifejezett a lélekből. De aztán nem ment tovább. Pedig a női fejeken a lelkék virágos kertjét akarta megalakítani.

— Miket képzeli!

— Ez úgy van. De talán az alkotó maga is megjéjt a tervétől. Hogy a nő a fején hordja nyíltan kitarva a lelkét!... Milyen más volna a világ! De megjéjték a

A BÜVÖS tánc a kité meg...

— assz... kártyala... kisértett volna. K... dóságát próbálgat... ja a jósló szinek... rázhatlan véletlen... tiltott játék volt... vagyonok usztak... pok válogatásán... hogy feleségét is el... nyelmu férfi. Körül... lött, egyik ismert... lyébe bódult magya... szifette el az asszo... hitves felháborodás... szulja, beköltözött... kásába s hiven tel... "háremhölgy" kötel...

A fametszés fel... lása óta terjedt el... lánosan a piros öro... és sötét végzetet... ként osztó kártyaja... hogy utja az emberi... tékszenvedély törté... legyen, de a kártya... zi eredetét nem ism... jük. A franciák szse... ugyan a Gall Belleni... látta ki ezt a játékot... örült VI. Henrik k... viszont más megáll... kinaiak is játszottak... kártyát a Baracénok... Először akkor esik... worchesteri synodius... a kártyázást, de néh... fametszés szétvitte... a tarka figurákat. M... lyos elitelő vélemény... asztva, az emberiség... zik s a szerencsejáté... mege nem nagyobb... szók seregénél.

A változott idők az... ebben a tekintetben is... az igazi kártyások közül... ért, hanem pusztá kedv... kan nem élhetnek most... mének. A kártya ugya...

RTJE

zug liliomok! Feherek, tiszták. Pedig hát!... Olga is ott volt. Sokat mindig nagyon komolyan gondolt.

Hay Hilda? Egy pillanatra gunyosan nézett a száját.

roványszínű, a hervadó. Mindig álmodik. Mindig. Csupa odaadás. Ott nem megkérte Karvaly

ajította a nevetését, ami kán inceskedett. Kipi... a férfire nézett. Nagy, sül harag villámlott.

mindent feketének lát. meszi vagyok rá, ki hát... hát az... aki magamaga... aki...

léje fordult. Hosszasan a leány lesütötte a szemét, doalépett hozzá. Csucsupa határozottság mozdulata. Megfogta. Megsimogatta. Meg... A szemébe mosoly-

akinek a lelke minde az a láng olyan fehé. Valaki, aki akkor... dalol. És akkor is száll. Aki mindig az érzelmeiben, mint az olyan gyöngéd, mint

virág nincs! virág van! A tubaró... rágok virága. Maga, látom, a fekete haj-

egyszerre kiengesztel. erre megértett és egy... pesített mindent. Ra... gyogott az erdőre, a pa... a férfire. A diadal... lanata ez, mikor a le... gy hódított, mert meg... Nem érezte magát tu... De üstönös zavarral... éz, fekete kontyocská... azért bábrálna rajta, fi meglássa, hogy szü... zsefkü... és magában

szerenese, hogy vakok! virágot másnak lát-

a legkisebb ellenkezés engedte, hogy a férfi... resu, hajlékony derek... észrevétlenül közelebb

AZ ŐRÜLT GALLKIRÁLY JÁTÉKA ÉS A BACCARAT

SÉTA ÉPÜLŐ ÉS LEDÖLT KÁRTYAVÁRAK KÖZÖTT

A BÜVÖS színek boszorkányos tánca a zöld asztalon mindenkit megfog, nincs ember, férfi — asszony egyaránt, akit a kártyalapok varázsa meg ne kísértett volna. Ki a szerencse forradalmát próbálgatja, ki a jövőjét kutatja a jósló színek és figurák megmagyarázhatatlan véletleneiben. S míg egykor tiltott játék volt a kártya, később egész vagyonok usztak el a színes kartonlapok válogatásán, sőt megtörtént az is, hogy feleségét is elvesztette rajt a könnyelmű férfi. Körülbelül ötven évvel ezelőtt egyik ismert, a kártyázás szenvedélyébe bódult magyar nemes kártyán vesztette el az asszonyát s a vérig sértett hitves felháborodásában, hogy megboszulja, beköltözött a nyertes herceg lakásába s hiven teljesítette az eladott "háremhölgy" kötelességeit.

A fametszés feltalálása óta terjedt el általánosan a piros örömet és sötét végzetet egyként osztó kártyajáték, hogy utja az emberi játkészenvedély története legyen, de a kártya igazi eredetét nem ismerjük. A franciák szerint ugyan a Gall Belleni találta ki ezt a játékot az örült VI. Henrik király mulattatására, viszont más megállapítás szerint az óskínaiak is játszottak csontlapokkal s a kártyát a Baracénok hozták Európába. Először akkor esik szó róla, mikor a worchesteri synodus 1240-ben eltiltotta a kártyázást, de néhány évvel utóbb a fametszés szétvitte mindenfelé a világra a tarka figurákat. Ma Shögyenhauer súlyos elitőlő véleményétől vissza sem riadva, az emberiség nagy része kártyázik s a szerencsejátékosok, hazárdok tömege nem nagyobb az időtöltésből játszó seregénél.

A változott idők azonban Magyarországon ebben a tekintetben is eltérést okoztak, mert az igazi kártyások közül, akik nem pénzszerezést, hanem pusztán kedvtelésből játszanak — sokan nem élhetnek mostanság a kártyázás örömeinek. A kártya ugyanis — mint általában

minden — nagyon megdrágult s a szegényebb kártyázók bizony nehezen válnak meg tizezer koronától — egy játszma kártyáért, amely békében harminc krajcárba került. Nagyon megdrágította színes lapokat — melyekből a legfinomabb kivitelű ma játszmányként huszezer koronába kerül — a sokféle állami adó, amely az árban benne foglalva, körülbelül ötezer korona csomagonként.

Egyrészt ez az oka annak, hogy az 1918-iki forgalomnak csak 30 százaléka a mostani s csupán első pillanatra meglepő ez a hatalmas esőkénés. A kártya ugyanis rengeteg barátját vesztette az elszegényedett és vagyontalan osztályokból, akik ma csak tisztított kártyát használnak, vagy egyáltalán nem vesznek színes kartont a kezükbe. A kártyától, drágasága miatt, nagyobb számban épen azok pártoltak el, akik kártalan időtöltésről, könnyű szórakozásra használták, s bár a klubokban, kávéházakban — ma is itt fogyasztják a legtöbb kártyát — egyre dűlnak a kártya csaták, ezen a téren is kisebb a forgalom. Nem csodálkozunk ezen ha megtudjuk a meglepő változást, hogy ma előkelő klubokban is használnak tisztított kártyát, holott ez békében egyáltalán nem fordult elő. Már pedig egészségi szempontból is jobb az új kártya, mint az idegenek által használt, ami bizony magánháznál és kisebb kávéházakban s társaskörökben tisztítás nélkül is sokat vándorol a kártyás kezek között. A klubok, kávéházak és magánemberek ma fnyole ezer játszma kártyát fogyasztanak havonta s ebből a forgalomból négyötöd rész a magyar és egyötöd a francia kártya, tarok-lapokat elenyészően csekély számmal keresnek.

Ez a kis kártyaforgalom, össze sem hasonlítható a békebelivel, aminek az is egyik oka, hogy Magyarország megcsönkítésével nagy kártyavásárló területek vesztettek el a hazai kártyás számára. Erdélyt ma jobbra a román kártya monopólium uralja, míg Felsőmagyarországra egyáltalán nem juthat el a kártyánk, mert Csehszlovákia nem engedi be a magyar kártyát, pedig a magyar kártyagyártás nem csak a harminekétlevelű "nemzeti" bibliát állítja elő. A francia kártyák piros-feketevev-jét, caneau-ját, pique-jét s treff-jét épügy szórja a világra, mint a nálunk használatosabb makk, zöld, tők és piros sajtáságos figuráit. Whist, bridge, patiance sokszerű színezéssel és formában várja a vásárló közönséget, lezárt csomagokban pihenne ki a nagy utat, amíg az utcán heverő szennyes gallérből finom kivitelű kártya lesz.

A kártyagyártáshoz ugyanis a legfinomabb — például ing-gallérból készült — rongypapírt használnak s ezekből állítják elő a patting kartonlapokat. Ezután a kromonyomás, kromo-litográfia a kártyalapokra varázolja a színeket és figurákat, amelyek a zöld asztalon nem egyszerű emberi sorsok utját dömtik el. A retteget színes alakokra fényezés von mázat, befejezve a drágább kártyák 18 színben előállított s módosult alakjait. Amikor az állami lebélyegzés és adólevonás is megtörtént, a tarka lapok elindulnak titokzatos utjukra az életbe, hogy színeik a kiismerhetetlen végzet osztásait leheljék.

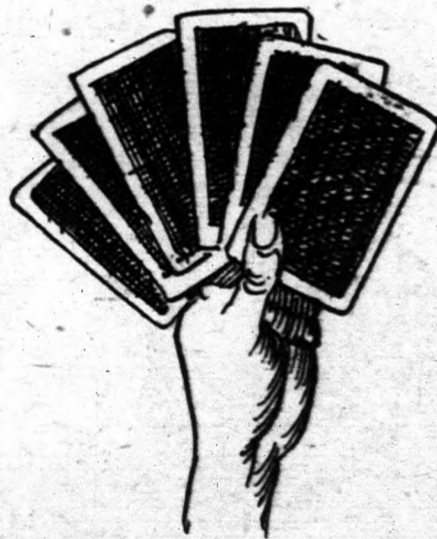
"Valami van. A változás... Valami van. Ezt érzem... És esküszöm: Valami van!" — Zendül a kártyás imája Kosztolányi Dezso ismert nagy kártya-versében. S nemcsak a költők érzik a kártyalapok színes változásának boszorkányos varázsát, hanem a vidám polgártól a milliókba játszó hazárdig s a patiance-ot rakos-

gató fehérhaju matróntól a cigány jósnőig mindenki, aki valaha a bűvölő lapokra vetette a szemét. S a változó forgás véletlen-istene pör-

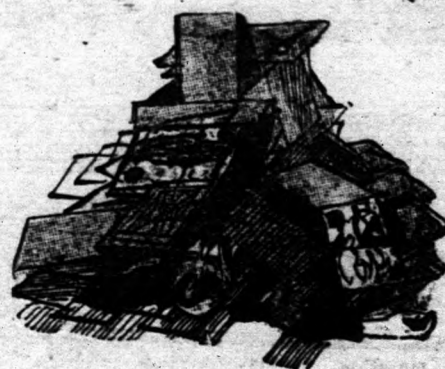

getheti a szerenese orsóját, elveszthet a kártyás asszonyt, vagyont, becsületet, mindent — csak egy nem vesz el soha: a kártyás hite, az

adja új erejét, hogy mindig újra kezdje, higgye, építse szerencsáját, mint a gyermek a kártyavárat...

(t. a.)

HONVÁGY

KERÉNYI FRIGYES

Parton állok, hol zajongva
Habra hab tolul,
Álmódorva ifju évim
Boldogságitul.

Felsajong dagadt hevében
S forr az agg kebel
És bölcsője szép honába
Visszaesdekel.

Vissza, vissza, hol szeliden
Ringatott anyám —
Altató dalát, az édest,
Minttha hallanám!

Hol a szív először érte
Kéjt és bánatot —
És szerelmem rózsafája
Felvirágozott.

Messze vagy te szent határ, túl
Annyi tengeren —
Látlak én még, mondja szívem,
Hő sejtésiben.

Elsodort a sors öledből
S elfeledtelek:
Mert az új szabad világba
Aimim üstenek,

Tűnt a kor, apadtak arcim
Bu s öröm között —
Hollófürtöm bu s öröm közt,
Megfehéredett.

S most, midőn forró éltében
Hűvös este lett,
És keresni ősz szakálom
Int nyugvóhelyet.

Vágyam egy: bölcsőm honába
Térni boldogul —
Csak egy kis darab magyar föld,
Siri ágyamul.

KERÉNYI FRIGYES (családi neve CHRISTMANN.) 1822 január 1-én született, Eperjesen. Bánatos hangú versei a maguk korában nagy hatást keltettek. Részt vett abban a költői versenyben, amelyben Petőfi, Tompa és ő énekelte meg Eperjesen az ERDEI LAK című verset inspiráló hegyoldali kunyhót. A szabadságharc után KIBUJ-DOSOTT AMERIKÁBA ÉS OTT IS HALT MEG UJBUDAN 1852-ben, ahol a honvágy törté meg a szívét.